

Arbets- och företagsnämnden

Analys av underskott 2017 och åtgärdsplan för 2018

Förslag till beslut

1. Arbets- och företagsnämnden noterar informationen till protokollet.
2. Arbets- och företagsnämnden beslutar att ge arbetsmarknadsdirektören i uppdrag att utreda de ekonomiska konsekvenserna av att överföra nyanvisade ensamkommande barn och ungdomar utan anhöriganknytning till en annan kommun, samt att genomföra åtgärden om det är sannolikt att det ger en neutral eller positiv effekt över tid.
3. Arbets- och företagsnämnden beslutar att föreslå kommunstyrelsen att notera informationen till protokollet.

Sammanfattning

Ärendet innefattar en analys av underskott i relation till budget inom verksamhetsområdena ekonomiskt bistånd, ensamkommande barn och unga, bostadsförsörjning nyanlända samt myndighets- och huvudmannauppgifter för år 2017. Vidare beskrivs pågående och föreslagna åtgärder för att undvika underskott under år 2018 och en förklaring ges till att avvikelserna mellan tertialsprognoserna under år 2017 och det slutliga utfallet är så stor.

Analysen visar att underskottet beror på en rad olika orsaker som endast delvis är påverkbara inom arbets- och företagsnämnden. Påföljden blir att de åtgärder som pågår och föreslås för att bromsa kostnadsutvecklingen inte förväntas ge tillräcklig effekt för att uppnå en budget i balans för 2018.

Ärendet

Bakgrund

Vid arbets- och företagsnämndens sammanträde den 13 december 2017 informerades nämnden om ett sannolikt underskott i relation till internbudgeten för år 2018. Prognosen baserades på kännedom om att resultatet för år 2017 skulle komma att bli negativt för ett antal verksamhetsområden inom nämndens ansvar.

Arbetsmarknadsdirektören fick i uppdrag att snarast återkomma med förslag och konsekvensbeskrivning av åtgärder som kan genomföras för att budgetramar för år 2018 ska uppnås i högre grad och en förklaring till att prognoserna i samband med tertialboksluten i slutet av maj och september avvek så mycket från verkligt utfall i förväntade kostnader för mottagandet av ensamkommande barn under år 2017. Vidare skulle arbetet delas upp i två delar där del ett består av en analys av utfall uppdelat på påverkbara och icke påverkbara kostnader och del två innehåller ett förslag på åtgärder för att minska underskottet.

I bifogad rapport "Analys av underskott 2017 och åtgärdsplan för 2018" behandlas samtliga frågeställningar i uppdraget.

Analys

Det är framförallt inom fyra verksamhetsområden som det har uppstått ett underskott under 2017: ekonomiskt bistånd, ensamkommande barn och unga, bostadsförsörjning nyanlända och myndighets- och huvudmannauppgifter. Rapporten är uppdelad på respektive område och ger en kort analys av orsaker till underskottet år 2017 och en sammanställning av åtgärder för att begränsa kostnadsutvecklingen.

Rapporten visar att orsakerna till underskottet som uppstått år 2017 och som förväntas uppstå år 2018 endast delvis är påverkbara. Verksamheterna kring ekonomiskt bistånd och ensamkommande barn baseras på rättighetslagstiftning (socialtjänstlagen) och kostnadsutvecklingen påverkas bland annat av antal individer och deras hälsotillstånd. Utvecklingen är delvis beroende av andra myndigheters förmåga att hålla hög kvalitet och effektivitet, som till exempel i etableringsinsatser via Arbetsförmedlingen eller vid handläggning av asylärenden hos Migrationsverket. Inom bostadsförsörjningen beror underskottet främst på oförutsett höga produktionskostnader i relation till bruksvärdeshyra.

Åtgärder

De påverkbara orsakerna till underskottet motsvaras av ett flertal pågående och planerade åtgärder. Det handlar bland annat om intensifierade arbetsmarknadsinsatser, översyn av avtal, verksamhetsutveckling och effektivare myndighetsutövning. Inom verksamheten ensamkommande barn och ungdomar finns eventuellt en möjlighet att överföra nyanvisade barn och ungdomar utan anhöriganknytning till en annan kommun som önskar ta emot fler än de som anvisas dit. De ekonomiska konsekvenserna av en sådan åtgärd bör utredas eftersom det initialt kan leda till ökade kostnader i form av tomplatser. Om konsekvenserna bedöms vara neutrala eller positiva över tid kan åtgärden verkställas.

Differens mellan prognos och utfall

Den största anledningen till skillnaden mellan de prognoser som gjordes för verksamheten kring ensamkommande barn och unga vid tertialboksluten under året och det faktiska utfallet är att återsökning av en del intäkter görs retroaktivt. En felaktig överskattning av intäkterna upptäcktes inte förrän vid den återsökning av medel som gjordes vid årsskiftet 2017 och 2018. En annan huvudorsak till skillnaden är en missvisande prognos av möjlig

omställningshastighet i relation till nya ersättningsnivåer, som gjordes i slutet av år 2016. Möjligheten att följa barnens/ungdomarnas planerade boenderesor från dyrare till billigare boendeformer påverkades negativt av individuella vård- och omsorgsbehov och Migrationsverkets handläggning. De fulla effekterna av detta var inte överskådliga förrän under sen höst år 2017.

Ekonomiska konsekvenser

I december 2017 prognostiserades att verksamheten inom arbets- och företagsnämnden skulle generera ett underskott på 50 miljoner kronor i relation till internbudgeten för 2018 vid obruten kostnadsutveckling. Den beräknade effekten av pågående och planerade åtgärder uppgår till 22 miljoner kronor. Arbete med att ta fram ytterligare åtgärder görs kontinuerligt, och kommunfullmäktige kan besluta om ändrat uppdrag för arbets- och företagsnämnden inom icke lagstadgad verksamhet i syfte att möjliggöra besparingar inom andra verksamhetsområden. Det kvarstår dock stor risk för obalans mellan budget och utfall för år 2018, i synnerhet som utfallet delvis beror av faktorer som inte ligger inom kommunens eller arbets- och företagsnämndens ansvarsområde.

Konsekvenser för barn

Verksamheten inom arbets- och företagsnämnden utförs på ett rättsäkert sätt i enlighet med rådande lagstiftning, vilket ger goda förutsättningar för att barn inte ska fara illa. Generellt syftar de pågående och föreslagna åtgärderna till att stötta nyanlända personer på resan mot egen försörjning och egen bostad. Detta ger en positiv effekt för de barn vars föräldrar strävar efter att uppnå egen försörjning så fort som möjligt. Negativa effekter för barn i form av byte av skola och flytt till ny miljö och/eller trängre boende kan dock uppstå vid åtgärder för minskning av boenderelaterade kostnader.

Bilaga

Analys av underskott 2017 och åtgärdsplan för 2018.

Frida Plym Forshell
Tf Arbetsmarknadsdirektör
Arbets- och företagsnämnden

Pia Stark
Enhetschef
Etableringsenheten